

Deu etiquetes, un mapa: on es fabrica de veritat el que teniu a casa

Investigació de camp amb deu productes de casa: anotar la marca, on té la seu i en quin país es va fabricar, situar-ho tot en un mapa del món amb dos símbols distints i calcular quilòmetres, percentatges i repartiment per continents per a llegir la cadena global de valor.

DURADA

1 setmana de camp a casa + 1 sessió de 50 min de mapa i conclusions

AGRUPAMENT

individual a casa, grups xicotets (3-4) a l'aula

UNITAT 9

Economia internacional: comerç, globalització i Unió Europea

MATERIALS

- Fitxa de registre impresa, una per persona
- Un mapamundi gran imprés o projectat per grup (o un mapa col·laboratiu en línia)
- Gometes o xinxetes de dues formes o colors: un per a la seu de la marca, un altre per a la fàbrica
- Calculadora i la taula de distàncies de l'apartat «Quilòmetres»

ENCAIX CURRICULAR · **Sabers** Ventaja absoluta y ventaja comparativa, Exportaciones, importaciones y balanza comercial de España, Proteccionismo y libre comercio, aranceles y la OMC, Globalización y cadenas globales de valor, La Unión Europea, el mercado único, el euro y las instituciones, Tipos de cambio, desigualdad global y desarrollo · **Comp. específiques** CE2 · **Comp. clau** CD, STEM, CC

Plantejament

Quasi tot el que porteu damunt té escrit en alguna part on es va fer. Està a l'etiqueta interior de la samarreta, a la sola de la sabatilla, a la part de darrere del mòbil, en lletra diminuta al revers d'una llanda. No ho llig mai ningú.

Durant esta setmana llegireu deu d'eixes etiquetes a casa vostra i anotareu dues coses que quasi mai no coincidixen: **d'on és la marca i on es va fabricar el producte**. Després, a classe, ho posareu tot en un mapa amb dos símbols distints, i el mapa contarà tot sol la història d'esta unitat.

No cal comprar res ni demanar res a ningú. N'hi ha prou amb obrir l'armari, el calaix de la cuina i la motxilla. Si algú no té deu productes amb etiqueta llegible, que n'anote huit i ho diga: la dada de quantes etiquetes ja no s'entenen també és un resultat.

Objectius didàctics

- Obtindre dades primàries d'una font quotidiana i registrar-les de manera ordenada.
- Distingir el país de la **seu de la marca** del país de **fabricació** i representar-los en un mapa.
- Calcular percentatges per país, per continent i per tipus de producte.
- Explicar amb un exemple propi què és una cadena global de valor i on es queda el valor.
- Relacionar els resultats amb la deslocalització i la relocalització de la unitat.

Passos

A casa (durant la setmana)

1. **Trieu deu productes** de quatre famílies distintes: almenys tres de roba o calçat, dos d'electrònica, dos d'alimentació i tres lliures. No valen deu samarretes de la mateixa marca.
2. **Anoteu a la fitxa**, per a cada un: producte, marca, **país de fabricació** (el que diu l'etiqueta), **país de la seu de la marca** (una busca ràpida) i preu aproximat.
3. **Marqueu els casos rars**: etiquetes que només diuen «Imported», productes assemblats en un país amb components d'un altre, marques amb seu en un país i propietari en un altre.

A l'aula (sessió de 50 min)

4. **Bolcat (10 min)**. Cada grup ajunta les seues fitxes en una taula única i compta quants productes vàlids té.
5. **El mapa (15 min)**. Un gomet **quadrat** en cada país de fabricació i un gomet **redó** en cada país de seu. Si un país es repetix, s'apilen.
6. **Els números (10 min)**. Calculeu el percentatge de productes fabricats en cada continent, el país que més es repetix i el percentatge per família de producte (d'on ve l'electrònica?, i el menjar?).
7. **Quilòmetres (5 min)**. Amb la taula de baix, sumeu les distàncies dels productes del grup i calculeu la mitjana per producte.
8. **Conclusions (10 min)**. Cada grup escriu tres frases: una sobre el que diu el mapa, una sobre el que diuen els percentatges i una sobre el que el mapa **no** diu.

Fitxa de registre

Nom: _____ Productes vàlids: ____ de 10

Núm	Producte	Marca	Fabricat a	Seu de la marca	Preu aprox.
1	_____	_____	_____	_____	_____ €
2	_____	_____	_____	_____	_____ €
3	_____	_____	_____	_____	_____ €
4	_____	_____	_____	_____	_____ €
5	_____	_____	_____	_____	_____ €
6	_____	_____	_____	_____	_____ €
7	_____	_____	_____	_____	_____ €
8	_____	_____	_____	_____	_____ €
9	_____	_____	_____	_____	_____ €
10	_____	_____	_____	_____	_____ €

Etiquetes il·legibles o sense país: ____ Casos rars trobats: _____

Quilòmetres (distàncies aproximades en línia recta des del centre de la Península)

PAÍS DE FABRICACIÓ	KM	PAÍS DE FABRICACIÓ	KM
Portugal	500	Bangladesh	8.100
Marroc	700	Brasil	8.400
Itàlia	1.400	Corea del Sud	9.800
Alemanya o Polònia	1.900	Vietnam o Cambodja	10.200
Turquia	2.700	Xina	10.400
Estats Units	5.800	Taiwan	10.700
Índia	7.400	Indonèsia	12.400

Serveixen l'ordre de magnitud i la comparació; no són distàncies de transport reals, que segueixen rutes marítimes molt més llargues.

Preguntes d'anàlisi

1. Coincidixen els cercles i els quadrats del vostre mapa? Descriuiu en dues línies la diferència entre les dues taques de punts.
2. Quina família de productes ve de més lluny i quina de més a prop? Relacioneu-ho amb el que la unitat conta sobre Inditex i la producció de proximitat.
3. Busqueu a la taula el producte més barat i el més car. El preu té alguna cosa a veure amb la distància?
4. Si un producte de la vostra llista costa 60 €, quant se'n queda el país que apareix a l'etiqueta, segons l'estudi de l'iPhone de 2011? I qui es queda la resta?
5. El mapa no mostra d'on ixen els materials. On posaríeu els punts del liti, el cobalt o el cotó? Busqueu-ne un i afegiu-lo amb un tercer símbol.

Criteris d'avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Treball de camp	Fitxa completa, amb deu productes de famílies distintes i dades reals	30 %
Mapa	Dos símbols ben diferenciats, llegenda i tots els productes situats	20 %
Càlculs	Percentatges per continent i per família i mitjana de quilòmetres	25 %
Conclusions	Interpreta el contrast seu-fàbrica amb el vocabulari de la unitat	25 %

Variants i extensions

- **Amb suport:** treballar amb cinc productes i només amb el país de fabricació, sense buscar la seu de la marca.
- **Per a qui va sobrat:** triar una sola marca i rastrejar-ne la **llista pública de proveïdors** (Inditex, Nike, H&M i altres la publiquen als seus informes anuals). Comparar quantes fàbriques té a Àsia i quantes a l'arc de proximitat, i creuar-ho amb el que diu la seua memòria.
- **Versió d'una sessió:** que cada persona porte tres etiquetes fotografiades amb el mòbil i muntar el mapa amb tota la classe alhora.
- **Connexió amb Geografia:** el mapa acabat és un mapa de la divisió internacional del treball. Superposeu-li el mapa de renda per capita i mireu si els quadrats cauen als països rics o als pobres.

Solució orientativa

Per al professorat: passos de la resolució de l'exercici.

- 1. Mètode dels percentatges.** Nombre de productes d'un país o continent dividit entre els productes vàlids del grup, per 100. Amb 4 persones i 10 productes cada una, el denominador és 40 (menys els que no porten etiqueta llegible).
- 2. Resultat orientatiu (cal copiar el del grup, no este).** A la majoria de les classes, entre el **50 i el 70 %** dels productes es fabrica a Àsia, amb la Xina, el Vietnam, Bangladesh, l'Índia i Cambodja al capdavant; entre el **15 i el 30 %** a l'entorn pròxim (Espanya, Portugal, el Marroc, Turquia, l'Europa de l'Est), i quasi res a la resta del món. L'electrònica ix quasi sempre d'Àsia; l'alimentació, quasi sempre d'Espanya o de la UE; la roba es repartix entre Àsia i l'arc de proximitat.
- 3. El contrast que cal buscar.** Els cercles (seus) es concentren a l'Europa occidental, els Estats Units, el Japó i Corea; els quadrats (fàbriques) es concentren a l'Àsia meridional i sud-oriental i al nord d'Àfrica. Que les dues taques de punts no coincidisquen és, dibuixada, la definició de cadena global de valor.
- 4. El repartiment del valor (pregunta 4).** L'estudi de Kraemer, Linden i Dedrick (Universitat de Califòrnia, 2011) va desmuntar un iPhone: l'assemblatge a la Xina es quedava **menys del 2 %** del preu de venda i Apple, **més de la mitat**. Si un producte del grup costa 60 €, al país que apareix a la seua etiqueta li correspondria al voltant d'**1 €**. On són els diners és a dissenyar, posar la marca i vendre, no a cosir ni a assemblar.
- 5. Quilòmetres.** Sumeu les distàncies de la taula i dividiu-les entre el nombre de productes per a obtenir la mitjana. Un armari normal dóna fàcilment entre **60.000 i 90.000 km** en total, és a dir, una volta i mitja o dues al planeta, amb una mitjana per producte al voltant dels 7.000-9.000 km.

Material obert de profedeeconomia.es · Llicència Creative Commons BY-NC-SA · Currículum LOMLOE